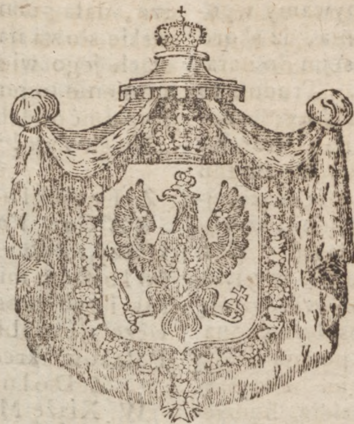
GAZETA

Wielkiego Xięstwa

POZNAŃSKIEGO.

Nakładem Drukarni Nadwornéj *W. Dekera i Spółki.* — Redaktor: *A. Wannowski.*

№ 9. — W Piątek dnia 11. Stycznia 1833.

Wiadomości krajowe.

Z Berlina, dnia 7. Stycznia.

N. Pan raczył umieszczonym przy poselstwach swoich w Petersburgu i Konstantynopolu Sekretarzom legacyi, Hr. Galen i Brussier de St. Simon nadać tytuł Radzców legacyjnych i patent ich własnoręcznie podpisać.

Z dnia 8. Stycznia.

N. Pan raczył Konsula Generalnego w Helsingör, de Forkenbeck, wynieść na godność Tajnego Radzcy Regencyjnego, patent jego własnoręcznie podpisać i mianować go, w miejsce zmarłego Radzcy legacyjnego Knobelsdorf, Swoim Sprawującym interesa (rezydentem) w wolném mieście Krakowie.

Przybył tu: JO. Namiestnik w Wielkiém Xięstwie Poznańskiém, Xiążę Antoni Radziwiłł, z Szląska.

Z dnia 9. Stycznia.

Przybyła tu J. K. M. Xiężna Ludwika, małżonka Xięcia Radziwiłła, z dostojną rodziną swoją ze Szląska.

Przybył tu: Xiążę Adam Czartoryski z małżonką swoją, z domu Radziwiłłówną, z Szląska.

Wiadomości zagraniczne.

Austrya.

Gazety wiedeńskie z d. 28. Grudnia 1832. piszą: Stan zdrowia Najjaś. młodszego Krola Węgierskiego i Następcy tronu reszty państw Cesarstwa Austryackiego, który d. 19. b. m. zachorował na niemoc, na którą dawniéj już często zapadał, w przeciągu dni kilku, tak się pogorszył, że Król. Jmć d. 24. b. m. rano przyjął ostatnie sakramenta. Od tego czasu choroba ciągle się wzmagała i podług wydanego dziś buletynu lekarskiego dostojnemu choremu w niczém się nie polepszyło.

We wszystkich kościołach w mieście i na przedmieściach nakazano publiczne modły na uproszenie Boga, aby drogie życie J. K. Mści zachować raczył.

Obadwa nadworne teatra wczoraj i dziś wieczór były zamknięte.

Z Presburga, dnia 20. Grudnia.

Po wystawieniu przez Król.-Węgierskiego Kanclerza państwa Hr. Rewickiego, w zwięzłéj mowie, ojcowskich zamiarów Jego C. K. Mości, dążących do dobra narodu węgierskiego, miał N. Cesarz do zgromadzonych stanów następującą mowę: „Swietność naszéj Królewskiéj godności i pociechę serca naszego za-

kładając na usilném staraniu o dobro szlachetnego narodu węgierskiego, przybywamy wpośród was, dopełniając przyrzeczenia, iż skoro okoliczności dozwolą, zwołamy sejm do naradzenia się nad sprawami państwa. Trudne to dzieło, do którego was dziś zwołaliśmy, przewyższa wszystkie przedmioty, nad któremi wśród czterdziestoletniego panowania naszego naradzaliśmy się na sejmach, i jest ważniejszém i obszerniejszém w utwierdzeniu szczęścia teraźniejszości jako téż przyszłości. Nasi przodkowie przez to co postanowili w 91. r. przeszłego wieku, okazali już troskliwość swoję o ten przedmiot; lecz rodzaj i sposoby wykonania jego nam zostawili, a te nam podają drogą sposobność zasłużenia się ojczyznie. Przystępując do tego istotnie wielkiego dzieła, będziecie wiernymi czcigodnym, przez wieki od waszych przodków uświęconym zasadom, abyście uniknęli powabów wszelkich nowości, co przez fałszywe wyobrażenia o szczęściu ludów, prowadzą na zboczenia. Środki wskazane przez doświadczenie do osiągnienia prawdziwego celu, przezornéj mądrości, mocy ducha, stałości i rozwagi wymagają; wszak o tych czcigodnych przymiotach oświecają nas szlachetne przykłady odwiecznych poprzedników, którzy starodawną ustawę, nawet w najtrudniejszych czasach, szczęśliwie zachowali i potomkom nieskazitelnie pozostawili i przekazali. Jest to więc dla was wieczystym długiem, który jedynie tylko, odpowiadając równie zasługom waszych przodków, wypłacić zdołacie, gdy chwytając się każdéj wydarzonéj sposobności, usiłowaniem dla dobra waszéj ojczyzny, przekazaną wam sławę od waszych przodków przez dobre urządzenie kraju, dla waszych wnuków pomnożoną i zbogaconą zostawicie przez to, iż dobry byt przez nowe i mądre prawa, gdzie tego potrzeba, utwierdzicie; a to jest także celem naszéj Królewskiéj troskliwości i usiłowania. Przekonani o takowéj troskliwości naszéj i czystości naszych zamiarów, twierdzimy z ufnością, iż to tak bardzo ważne dzieło, tylko wtenczas dla powszechnego dobra prawdziwie zbawienném stać się może, gdy nasze do dobrego bytu i kwitnącego stanu tak drogiego dla nas narodu objawione zamiary, z gotowością i z dziecinném zaufaniem wspierać będziecie. Te są słowa, które przemawia ojciec do swoich dzieci, chcąc ich widzieć zupełnie szczęśliwemi; na was przyszła teraz koléj, Panowie stanowi, starać się o osobiste z tychże owoce. W tém oczekiwaniu zdajemy Waszmościom nasze Królewskie propozycye; z tych więc nasze wierne stany, którym zostajemy z ojcowską naszą łaską przychylnemi, powezmą obszerniéj i dokładniéj życzenia nasze."

Radość okazana przy końcu mowy N. Cesarza, dała poznać wysokie wrażenie, jakie ojcowskie słowa najukochańszego władzcy na umysłach jego wiernych poddanych zdziałały. Uniesienie to powtórzyło się znowu, gdy się Cesarz Jmć oddalał, przez głośne i ciągłe okrzyki: „Niech żyje!"

N i e m c y.

Z Frankfurtu n. M., dn. 21. Grudnia.

(*Z Gaz. Vossa.*) — Z pomiędzy Polaków, którzy tu dotychczas przejeżdżali, utrzymywano kosztem miasta 5725 oficerów, 444 podoficerów i 296 prostych. Zgromadzenie prawodawcze uchwaliło na korzyść „przejeżdżających Polaków" kredyt ogólny 37,000 zł. reńskich.

Z Dolnéj Elby, dnia 1. Stycznia.

W. Xiążę Mecklemburg-Schwerin z wielkiém niezadowoleniem dowiedział się, że usiłowania towarzystwa w Bawaryi Nadreńskiéj zawiązanego ku wspieraniu tak nazwanéj wolności prassy, rozciągają się nawet na Niemcy północne i w samém państwie Meklemburskiém znalazły stronników swoich. Wyszło więc postanowienie W. Xlęcia pod dn. 16. Grudnia r. z., w którém W. Xiążę surowo swoich wiernych poddanych przestrzega, ażeby żadnego niemieli udziału w takowych stowarzyszeniach, gdyż ostra kara wymierzona będzie przeciw tym wszystkim, co się w takowe nieprawne zabiegi wciągnąć dadzą.

Z Heidelberga, dnia 1. Grudnia.

Professorowi przy akademii tutejszéj, Panu de Reichlin-Meldegg, na mocy postanowienia Ministeryalnego zabroniono prelekcyi historyi kościelnéj, które w katalogu lekcyi uniwersytetu już były oznajmione. W celu cofnięcia tego rozkazu uda się, jak mówią, senat akademicki, z petycyą do Ministeryum.

Z Bipontu (Zweibrücken), d. 29. Grudn.

Assyzy dzisiaj posiedzenia swoje rozpoczęły. Żadne polityczne wykroczenie przysięgłych zajmować niebędzie; bo co się tyczy naszych w więzieniu osadzonych demagogów Wirtha, Sibenfeifra, Hochdörfra, Scharpfa, Baumana i Cifflera, to ani myśleć o tém, ażeby ich sprawy wkrótce miały być uchylone.

Z Monachium, dnia 27. Grudnia.

Xiężna Ludwika (Wilhelmina) małżonka Maxymiliana (Józefa) Xięcia Bawarskiego z poboczněj linii Pfalz-Zweibrücken-Birkenfeld, powiła w nocy dnia 23. b. m. szczęśliwie młodego Xięcia.

N i d e r l a n d y.

Z Hagi, dnia 3. Stycznia.

Z St. Croix, w 4. dystrykcie prowincyi Seeland, piszą pod dn. 1. Stycz.: „Scieraliśmy się wczoraj z Belgijczykami, usiłującemi na wysokości usypać tamę w celu zapobieżenia zale-

wom; ale nasi dobrze im dokuczyli. Belgijczykowie zostawili kilkanastu zabitych na placu; z naszéj strony dwóch tylko lekko raniono. Pułkownik Ryk, dowódzca okrętu liniowego „de Zeeuw“ uda się jutro z 250 majtkami i 80 żołnierzami marynarki do Bath.

Belgia.

Z Bruxelli, dnia 1. Stycznia.

Wczoraj część dywizyonu Sebastianiego rozpoczęła swoje wsteczne ruchy. Reszta dywizyi, mająca też wkrótce udać się z powrotem do Francyi, czeka tylko przybycia wojsk belgijskich, które ją wyręczyć mają. — Dywizyon odwodowy pod wodzą Generała Schramm w marszu swoim do Francyi niebędzie przechodził przez Bruxellę, lecz uda się drogą z Mecheln do Termonde wiodącą. Dotąd nieodebrała jeszcze rozkazu udania się w pochód.

Z Doel piszą pod d. 30. Grudn.: „Po wielu utrapieniach Antwerpia nareszcie cieszyć się może; ale brzegi Skaldy w głębokim pozostaną smutku. Holendrzy nowego dzisiaj doświadczali wylądowania, aby wszystko popalić i wodą zalać. Któż ich po dwóch dniach odeprze, kiedy, jak powiadają, Francuzi nas pozajutro opuszczą? Jeśli Belgijczykowie w ich miejsce nastąpią, tedy potrzeba, żeby ich wielu było, a tak wojna nastąpi niemylnie, ponieważ Holendrzy też ze strony lądu nadchodzą. Jeśli Doel niebędzie dostatecznie bronioném, to się stanie pastwą płomieni. Daj Boże, żeby Francuzi tu zostali; oni bowiem potrafiliby zniszczyć tę ogromną ilość okrętów między Lillo i Liefkenshoek stojących.

Z dnia 2. Stycznia.

Marszałek Gérard przybywszy tu wczoraj po południu zajął pokoje swoje w domu Xięcia Aremberg. Obydwa znają się, jako dawniejsi współtowarzysze broni. Marszałka przyjmowali natychmiast Królestwo Jmć i razem z nim dzisiaj wieczorem teatr obecnością swą zaszczycą.

Dywizyon rezerwowy Generał-Porucznika Schramm rozpoczyna także dzisiaj swoje odejście do Francyi. Przechodzić będzie przez Bruxellę.

Emancipation udziela listu z Paryża, w którym między innemi czytamy: „Twierdzą powszechnie, że Ministeryum rozkazy swoje względem zupełnego ustąpienia wojsk francuzkich z granic Belgii, znacznie zmodyfikowało.“

Wczoraj wieczorem zaszły tu kłótnie między oficerami francuzkimi i belgijskimi, przy któréj sposobności kilka osób raniono.

Z Antwerpii, dnia 1. Stycznia.

Słyszymy dzisiaj znowu wystrzały dział w kierunku ku Lillo.

Generał Daine przybył dzisiaj do Antwerpii. Za nim postępuje dywizyon jego, udający się do Westwezel i okolic, aby zluzować stojących tam Francuzów.

Phare dzisiejszy powiada: „Wiadomości nasze najnowsze dają się w 2 wierszach umieścić. Cytadelę zajęły wojska belgijskie, armia francuzka kontynuje swoje ruchy wsteczne, Skalda zostanie zamkniętą a port nasz pustym.“

Z dnia 2. Stycznia.

W sobotę zeszłą rozwinął się dość żywy ogień karabinowy w Zelzaete między naszemi forpocztami i Holendrami. Utarczka ta niewydała znacznych skutków. Nazajutrz pokazały się znowu 3 bataliony nieprzyjacielskie nad samą granicą, nieprzedsiębiorąc jednak działań nieprzyjacielskich. — Starły się też wojska nasze, partyzanci Flandryjscy z Holendrami w gminie St. Marguerite, pod pustkowiem Honden. Ponieważ albowiem ze strony nieprzyjacioł przekopano tamę, wysłano z naszéj strony komenderującego Majora inżynieryi, Delannoy, aby przełom znowu zapchać. To działanie, zasłonione przez wspomnionych partyzantów, wprawiło Holendrów w wielkie poruszenie, którzy, usadowiwszy się za krzakami, nieprzekraczając granicy, do naszych robotników ognia dawali. Jednego partyzanta zabili a drugiego skaleczyli. Samego Pana Delannoy kula w nogę raniła.

Francya.

Z Paryża, dnia 30. Grudnia.

W dzisiejszym numerze Monitora czytamy: „Król d. 5. Stycznia wyjedzie z stolicy, w celu odbywania przeglądu rozmaitych korpusów armii północnéj. N. Pan przenocuje dnia tego w Compiègne, a d. 6. w Saint-Quentin, gdzie N. Pan rękodzielnie tych kwitnących miast oglądać postanowił. Dnia 7. odprawi Król Jmć w Cambray przegląd dywizyonu odwodowego jazdy Generała Gentil Saint-Alphonse, składającego się z 1., 4., 9. i 10go pułku kirassyerów. — D. 8. uda się N. Pan przez Le Quesnoy do Maubeuge, gdzie odprawi przegląd 1széj brygady dywizyonu Dejean i 2giéj dywizyonu Janin. Ztąd puści się dn. 10. do Valenciennes, gdzie się odbędzie rewia obu drugich brygad tychże dywizyonów, jako też należącéj do nich artyleryi; d. 12. do Lille, gdzie N. Pan odprawi przegląd dywizyonu piechoty Generała Sebastiani, złożonego z 4ch pułków, brygady lekkiéj jazdy Generała Lawoestine, złożonéj z 2 pułków strzelców, oraz dywizyonu 4pułkowego Generała Fabre, brygady jazdy Generała Simonneau, składającéj się z 2 pułków, dywizyonu piechoty Generała Achard (4 pułki), brygady jazdy Xięcia Orleańskiego

(2 pułki), nareszcie korpusu inżynierów i pociągów. Dnia 15. uda się N. Pan do Douai, aby odbyć przegląd dywizyonu Generała Schramm, złożonego z 3ch pułków piechoty i 4 batalionów grenadyerów, jako też artyleryi odwodowéj. Zapewne rozdawać będzie Król w téj podróży między wojskowych, co się na téj krótkiéj, ale świetnéj wyprawie najwięcéj odznaczyli, przeznaczone im nagrody.

W niebytności Nuncyusza papiezkiego tą razą Poseł austryacki złoży Królowi przy uroczystości Noworocznéj winne powinszowanie w imieniu ciała dyplomatycznego.

Mówią znowu dużo o nieporozumieniu, zachodzić mającém między Marszałkiem Soult i Xięciem Broglie.

Nouvelliste, gazeta ministeryalna, zbija dzisiaj pogłoskę wczoraj w obieg puszczoną, jakoby Sir Robert Adair protestował przeciw odprowadzeniu w niewolą załogi warowni Antwerpskiéj.

Z Nantes donoszą pod dn. 27. Grudnia: „Przywiózł tu dzisiaj bryg „Figaro“, na pokładzie którego się znajduje Pan Lasteyné, wnuk Lafayetta z depeszami do Donny Maryi, wiadomości z Oporto sięgające aż do d. 17. m. b. „Figaro“ miał na pokładzie swoim kupca i 6 majtków francuzkich szoneru (okrętu) „Alcyon“, który baterye Miguelistów bez poprzedniego uwiadomienia pogruchotały. Przed tym szonerem zawinął statek parowy angielski „Lord Hill“ niedoznawszy żadnéj napaści; „Alcyon“ widząc szanowaną banderę angielską, za nią się puścił. Ale ledwo co doszedł linii wystrzałowéj, gdy natychmiast baterye Królewicza okropny ogień nań wysypały, który ponieważ okręt niemógł z cieśniny zasypu powrócić, na największe go wystawił niebezpieczeństwo. Dowódzca wszelkie czynił usiłowania, aby się wymknąć; ponieważ jednak wśród ustawicznego ognia swego dokazać tego niemógł, zwinął banderę. Wszakże mimo ten znak poddania się, baterye ciągle strzelały; nic więc niezostawało, jak tylko na statkach wysadzonych osadę ratować. Pedryści ile możności dawali pomoc Francuzom i usiłowali nawet, ocalić okręt.“

Hrabia Saint-Aulaire ma zająć w Wiedniu miejsce Marszałka Maison, a Hr. Sebastiani miejsce Hr. St.-Aulaire w Rzymie.

Xiążę Fitz-James pisał z Rzymu do redaktora Gazety Francyi, iż się ofiaruje rządowi być zakładnikiem za Xiężnę Berry. Doniósł, iż równy zamiar ma Hr. de la Ferronays, bawiący w Neapolu.

Pan Aguado zawarł dla rządu greckiego pożyczkę po 94 do 96 franków z procentem 5 od sta, pod poręką Francyi, Anglii i Rossyi. Każde z tych mocarstw bierze na siebie $\frac{1}{3}$ długu. Pożyczka ma wynosić 40 do 60 milionów. Anglia i Rossya potwierdziły już umowę. Oczekujemy zezwolenia Izb francuzkich.

Pan Jouffroy został na miejscu P. Thurot mianowany Professorem filozofii greckiéj i rzymskiéj, a P. Burnouf w miejsce P. Chézy Professorem języka sanskryckiego. Astronomiczny wydział akademii nauk, obrał wczoraj członkiem swym Pana Savary.

Z dnia 31. Grudnia.

(*Gaz. Rząd.*) — Do Bourges przybyła znaczna liczba wychodzców polskich z Isle d'Aix; liczba Polaków w mieście wspomnioném teraz przebywających wynosi ogółem 1500.

Z dnia 1. Stycznia.

Wczoraj zrana odbyły się narady między Panami Soult, Appony i Werther w Ministeryum wojny. Powodem tego były depesze, mające być przesłane do Xięcia Tallejranda. Natychmiast po odbyciu téj konferencyi wyprawił Marszałek Soult Adjutanta swego do Marszałka Gérard, poczém niezwłocznie w biórze Ministeryum rozeszła się pogłoska, iż Adjutant ten wiezie rozkaz do Marszałka Gérard, aby zaprzestał ruchów ustąpienia z Belgii, i tymczasem na miejscu zajętém pozostał. Rozumiemy, że się ta pogłoska niepotwierdzi.

Rozmaite wiadomości.

Dyrektor teatru rozmaitości w Antwerpii, dawał widowisko nowego rodzaju. Za 15 sous od osoby pozwalał z dachu swego teatru patrzeć na bombardowanie miasta.

Jeden szynk piwny w Budzie (w Węgrzech) ma szczególniejsze godło; nazywa się bowiem: Pod słownikiem konwersacyjnym.

Wyciąg z Berlińskiego kursu papierów i pieniędzy.

Dnia 8. Stycznia 1832.	Papierami	Gotowizną
	po	*po*
Obligi długu państwa . .	$93\frac{3}{4}$	$93\frac{1}{4}$
Obligi bankowe aż do włącznie lit. H.	—	—
Zachodnio-Pruskie listy zastawne	$97\frac{1}{8}$	$96\frac{5}{8}$
Listy zastawne W. Xięstwa Poznańskiego. . . .	$99\frac{1}{4}$	—
Wschodnio-Pruskie . . .	$98\frac{3}{8}$	$97\frac{7}{8}$
Szląskie	—	$105\frac{1}{4}$